

Zo života Ľ. Štúra

Ľudovít Štúr patril medzi najvýznamnejších predstaviteľov [slovenského](#) národného života. Bol vedúcou osobnosťou [slovenského národného obrodenia](#) v polovici **19. storočia**, kodifikátorom slovenského spisovného jazyka.

Pracujte s uvedenou ukážkou (upravené). Na prázdne miesta v texte doplňte roky, pojmy, výrazy z uvedeného radu:

Bratislava, 24. apríl 1836, Nárečja slovenskuo alebo potreba písanja v tomto nárečí, bratislavská katedra, Ján Hollý, marec 1844, Adam Mickiewicz, júl 1843, Velislav, Halle, Liptovský Mikuláš, Nad Tatrou sa blýska, Levoča, fara v Hlbokom

Organizoval vychádzky mládeže do okolia ..... a na pamätné miesta, čím dvíhal a upevňoval národné a slovanské povedomie. Výstupy boli spojené s historickými výkladmi, recitovaním básní, spevom národných piesní a spoločenským pobavením. Vzorom mu bola poľská mládež pod vedením básnika ..... . Pamätným sa stal výlet na Devín ..... , ktorý je v dejinách známy ako „NÁRODNÝ KRST“. Po Štúrovej výzve si mládež k vlastným menám dala slovanské prímenie, určujúce ich životný program. Vtedy prijal Ľudovít Štúr prímenie ..... . Tento výlet opisuje J. M. Hurban v životopise Ľudovít Štúr. V septembri 1838 odišiel na dvojročné štúdium do ..... . Tam sa venoval štúdiu jazykovedy, histórie a politiky.

.....

V októbri 1843 zakázali Štúrovi prednášať na ..... a následne ho koncom toho istého roka násilne zosadili z námestníckej funkcie. Slovenská mládež protestovala proti tomuto zásahu nehľadiac ani na štipendiá, ani na iné študijné výhody. Za spevu piesne ..... demonštratívne opustila začiatkom ..... bratislavské lýceum a odobrala sa zväčša do ..... , kde si pod vedením Jána Francisciho a podľa Štúrových návodov budovala nové centrum činnosti. Keď Štúr videl, že bratislavská katedra je preňho stratená, dal sa do vymáhania povolenia na politické noviny. Zároveň sa vykryštalizovala myšlienka zavedenia jednotného spisovného jazyka u Slovákov. Štúr chcel popri inteligencii zapojiť do národného hnutia aj široké masy a pripútať ich potreboval spoločným spisovným jazykom. V ..... sa stretli Ľudovít Štúr, Michal Miloslav Hodža a Jozef Hurban na ..... a definitívne sa dohodli na uzákonení spisovného slovenského jazyka. Za základ si zvolili stredoslovenské nárečie. Následne sa išli pokloniť nestorovi bernoláckemu básnikovi ..... na Dobrú Vodu, kde žil na penzii, ktorého potešili myšlienkou slovenčiny. Bernolákovcov sa im však nepodarilo pripojiť na svoju stranu. V auguste nasledujúceho roku založili v ..... spolok Tatrín, ktorého účelom bolo vydávanie kníh - pravdaže už v slovenčine - a podpora nadanej mládeže. Štúrova slovenčina postupne menila etnikum na národ požadujúci sa svojich práv. Štúr zdôvodnil svoj krok v spise ..... , ktorý vydal v roku 1846.

Uplatnite vedomosti z predchádzajúceho textu a doplňte odpovede „áno - nie“ do uvedenej tabuľky:

Otázka	ÁNO	NIE
Narodil sa Ľ. Štúr v Uhrovci?		

Bol L. Štúr blízkym priateľom a spolupracovníkom J. M. Hurbana?		
Prímenie L. Šúra bolo meno Radoslav?		
Spisovnú slovenčinu uzákonil v roku 1848?		
Uzákonil spisovnú slovenčinu na fare v Hlbokom?		
Pôsobil L. Štúr na lýceu v Levoči?		
Konala sa vychádzka na Devín v roku 1846?		
Je základom štúrovčiny stredoslovenské nárečie?		
Je júl 1843 významný ako deň uzákonenia spisovnej slovenčiny?		
Patrí L. Štúr medzi spoluzakladateľov spolku Tatrín?		
Pôsobil Ján Hollý na fare v Hlbokom?		

Správne odpovede:

Organizoval vychádzky mládeže do okolia Bratislavy a na pamätné miesta, čím dvíhal a upevňoval národné a slovanské povedomie. Výstupy boli spojené s historickými výkladmi, recitovaním básní, spevom národných piesní a spoločenským pobavením. Vzorom mu bola poľská mládež pod vedením básnika Adama Mickiewicza. Pamätným sa stal výlet na Devín 24. apríla 1836, ktorý je v dejinách známy ako „NÁRODNÝ KRST“. Po Štúrovej výzve si mládež k vlastným menám dala slovanské prímenie, určujúce ich životný program. Vtedy prijal Ľudovít Štúr prímenie Velislav. Tento výlet opisuje J. M. Hurban v životopise Ľudovít Štúr. V septembri 1838 odišiel na dvojročné štúdium do Halle. V Halle sa venoval štúdiu jazykovedy, histórie a politiky.

.....

V októbri 1843 zakázali Štúrovi prednášať na bratislavskej katedre a následne ho koncom toho istého roka násilne zosadili z námestníckej funkcie. Slovenská mládež protestovala proti tomuto zásahu nehľadiac ani na štipendiá, ani na iné študijné výhody. Za spevu piesne Nad Tatrou sa blýska demonštratívne opustila začiatkom marca 1844 bratislavské lýceum a odobrala sa zväčša do Levoče, kde si pod vedením Jána Francisciho a podľa Štúrových návodov budovala nové centrum činnosti. Keď Štúr videl, že bratislavská katedra je preňho stratená, dal sa do vymáhania povolenia na politické noviny. Zároveň sa vykryštalizovala myšlienka zavedenia jednotného spisovného jazyka u Slovákov. Štúr chcel popri inteligencii zapojiť do národného hnutia aj široké masy a pripútať ich potreboval spolčovacím spisovným jazykom. V júli 1843 sa stretli Ľudovít Štúr, Michal Miloslav Hodža a Jozef Hurban na fare v Hlbokom a definitívne sa dohodli na uzákonení spisovného slovenského jazyka. Za základ si zvolili stredoslovenské

nárečie. Následne sa išli pokloniť nestorovi bernoláčtiny básnikovi Jánovi Hollému na Dobrú Vodu, kde žil na penzii, ktorého potešili myšlienkou slovenčiny. Bernolákovcov sa im však nepodarilo pripojiť na svoju stranu. V auguste nasledujúceho roku založili v Liptovskom Mikuláši spolok Tatrín, ktorého účelom bolo vydávanie kníh - pravdaže už v slovenčine - a podpora nadanej mládeže. Štúrova slovenčina postupne menila etnikum na národ požadujúci sa svojich práv. Štúr zdôvodnil svoj krok v spise Nárečja slovenskuo alebo potreba písanja v tomto nárečí, ktorý vydal v roku 1846.

Uplatnite vedomosti z predchádzajúceho textu a doplňte odpovede „áno - nie“ do uvedenej tabuľky:

Otázka	ÁNO	NIE
Narodil sa L. Štúr v Uhrovci?	x	
Bol L. Štúr blízkym priateľom a spolupracovníkom J. M. Hurbana?	x	
Prímenie L. Štúra bolo meno Radoslav?		x
Spisovnú slovenčinu uzákonil v roku 1848?		x
Uzákonil spisovnú slovenčinu na fare v Hlbokom?	x	
Pôsobil L. Štúr na lýceu v Levoči?	x	
Konala sa vychádzka na Devín v roku 1846?		x
Je základom štúrovčiny stredoslovenské nárečie?	x	
Je júl 1843 významný ako deň uzákonenia spisovnej slovenčiny?	x	
Patrí L. Štúr medzi spoluzakladateľov spolku Tatrín?	x	
Pôsobil Ján Hollý na fare v Hlbokom?		x

Použitá literatúra:

KRAJČOVIČ, R., ŽIGO, P.: Dejiny spisovnej slovenčiny. 1. vyd. 1990. Univerzita Komenského Bratislava. ISBN 80-223-0249-X

MAZÁK, P. a kol.: Dejiny slovenskej literatúry 2. Novšia literatúra. 1. vyd. 1984. SPN Bratislava. ISBN 67-149-84

PRAVDOVÁ, Z.: Dejepis – nová maturita. 1. vyd. 2005. Príroda Bratislava. ISBN 80-07-01366-0
SMIEŠKOVÁ, M.: Krok za krokom – Literatúra. 1. vyd. 2007. Fragment Bratislava. ISBN 978-80-8089-065-0
Súkromné materiály vypracované na vyučovanie